

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING, FACILITAIR
MANAGEMENT
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE, HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het
Bestuursdecreet van 7 december 2018, wat betreft specifieke
regelingen voor de toegang tot bestuursdocumenten
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Met dit voorontwerp van decreet wordt uitdrukkelijk vastgelegd in het Bestuursdecreet dat bestaande dwingende wettelijke of decretale bepalingen die procedures vastleggen voor het verkrijgen van inzage in of afschrift van bestuursdocumenten, onverminderd blijven gelden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
Beleidsveld: Ondersteuning Vlaamse Regering

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/394 van 4 oktober 2023.

2. INHOUD

In bepaalde gevallen heeft de wet- of decreetgever het noodzakelijk geacht om specifieke regels vast te leggen voor de toegang tot (het verkrijgen van inzage in of een afschrift van) bepaalde

informatie die de overheid bezit.

Het gaat daarbij per definitie om informatie die de overheid bezit in het kader van een specifieke overheidstaak, en waarvan de verwerking alleen toelaatbaar is met het oog op de uitoefening van die taak.

De wet of het decreet kan bijvoorbeeld vastleggen welke instanties kunnen beslissen over de toegang (wat impliceert dat de informatie niet bij andere overheidsinstanties kan opgevraagd worden), welke personen of instanties aanspraak kunnen maken op toegang (meestal belanghebbenden en/of overheidsinstanties die de informatie zelf nodig hebben voor het uitoefenen van hun wettelijke of decretale taak) en onder welke voorwaarden en modaliteiten.

Dikwijls gaat het daarbij om het regelen van de toegang tot individuele gegevens in databanken van de overheid (bevolkingsregister, kadaster, strafregister, ...), maar het kan bijvoorbeeld ook gaan om voorschriften die opgelegd zijn in het algemeen belang of in het belang van de openbare orde (bijvoorbeeld om het geheim van het onderzoek te beschermen). Ook de inzagemogelijkheden in het gerechtelijk of strafrechtelijk dossier zijn wettelijk geregeld.

De beroepsinstantie openbaarheid van bestuur heeft in verschillende uitspraken bevestigd dat het bestuursdecreet (en eerder het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur) regelgeving die voorschriften of modaliteiten bevat voor het openbaar maken (raadplegen of afschrift bezorgen) onverlet laat, en de instanties er niet van ontslaat die regelgeving te eerbiedigen bij het nemen van beslissingen over openbaarmaking.

Het is m.a.w. niet de bedoeling dat bestaande dwingende wettelijke of decretale bepalingen die procedures vastleggen voor het verkrijgen van inzage in of afschrift van bestuursdocumenten, omzeild worden via de regelgeving openbaarheid van bestuur. Dit principe wordt nu uitdrukkelijk vastgelegd in artikel II.31 van het bestuursdecreet

Voor alle duidelijkheid: onder "specifieke voorschriften voor het aanvragen van toegang tot bestuursdocumenten" worden alleen voorschriften voor de uitoefening van het recht op "passieve" openbaarheid van bestuur verstaan en niet de verplichtingen tot actieve openbaarmaking. Met andere woorden: een wettelijke of decretale verplichting om bepaalde informatie ter beschikking te stellen van het publiek, bijvoorbeeld in het kader van een openbaar onderzoek, kan geen afbreuk doen aan het recht van burgers om los van dat openbaar onderzoek een afschrift van die documenten te vragen.

Het spreekt vanzelf dat de wettelijke en decretale voorschriften voor het aanvragen van toegang tot bestuursdocumenten zelf ook conform artikel 32 van de Grondwet moeten zijn: ze mogen het principe van openbaarheid niet inperken zonder dat dat noodzakelijk is om andere gerechtvaardigde belangen te beschermen.

Deze bepaling heeft onder meer tot gevolg dat inzage in de verslaggeving en de rapporten van de justitiehuisen en van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, inclusief bijlagen, niet kan bekomen worden via aanvraag bij die instanties met toepassing van artikel II.40 van het Bestuursdecreet, maar alleen met naleving van de wettelijk voorziene voorschriften voor inzage in het gerechtelijk of strafrechtelijk dossier. Die verslaggeving en rapporten worden immers opgemaakt in opdracht van een gerechtelijke overheid en zijn bestemd om in een gerechtelijk of strafrechtelijk dossier opgenomen te worden.

Artikel II.31 van het Bestuursdecreet bevat de algemene principes die gelden voor de toepassing van artikel 32 van de Grondwet binnen de Vlaamse overheid. Het principe dat de openbaarheidsregeling geen afbreuk doet aan dwingende wettelijke of decretale bepalingen die specifieke procedures vastleggen voor het verkrijgen van inzage in of afschrift van bepaalde bestuursdocumenten, wordt daar aan toegevoegd.

Het is geenszins de bedoeling om een nieuwe uitzondering op het openbaarheidsprincipe te creëren. De bepaling strekt er alleen toe te voorkomen dat beroep wordt gedaan op de openbaarheidsregeling om specifieke wettelijke en decretale inzageregelingen te omzeilen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft uitsluitend betrekking op het expliciteren van een principe dat bij de beoordeling van een aanvraag tot openbaarheid in acht moet worden genomen; Het heeft dus geen budgettaire impact

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 26 september 2023. De Inspectie van Financiën formuleert geen bezwaren en bevestigt dat er geen budgettaire weerslag is, zodat het begrotingsakkoord niet moet ingewonnen worden.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemene beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorliggend ontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring worden de volgende adviezen worden ingewonnen:

- het advies van de SERV;
- het advies van de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, wat betreft specifieke regelingen voor de toegang tot bestuursdocumenten, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV);

3° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de minister-president oordeelt dat het advies, vermeld in punt 2°, geen aanleiding geeft tot aanpassing van de tekst die door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd is.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR